

her i Galen, hvis Iogiske og klare Udviklinger jeg ellers plejer at glæde mig over, anført et Billede, som jeg vil nævne, og som rimeligvis endnu vil være i det høje Tilgængelighed. Det skulde anskueliggøre Forholdet mellem Erhvervsformerne og deres Farlighed nu og tidligere i Industrien. Det var Billedet om Manden, der sendte sin Karl til Byen ad den hurtigere, men farligere Vej over Mosen i Stedet for at lade ham ride den sikre Omvej ad Landevejen. Det Billede skulde karakterisere Industriens Forhold nu og tidligere. Det ærede Medlem mente, at man paa samme Maade i gamle Dage gif den længere og tryggere Vej rundt om Mosen, medens Industrien nu bærer sig ad som vedkommende Herremænd, der foretrak at sende sin Karl ad den usikrere, men kortere Vej over Mosen, for at han kunde komme hurtigere til Byen end de andre. Saaledes skulde det nu gaa til paa Industriens Omraade; man havde forladt ældre Tidens trygge Arbejdsmaader og søgt gennem hurtigere Arbejdsmaader at komme til større Resultater. Af mange Grunde, som jeg ikke skal komme nærmere ind paa her, tror jeg ikke, at dette Billede er berettiget. Jeg tror ikke, at dette Billede paa nogen Maade betegner den Stilling, Industrien indtager, og jeg mener, at det saaledes ikke kan tjene til Motivering for en Betragtning af de hertil hørende Erhverv paa den Maade, og ganske sikkert gælder det slet ikke en stor Del af de i Udvalgets Forslag opregnede Erhverv. Jeg skal saaledes nævne Husbygning; jeg tror ikke, at Husbygning er blevet farligere nu til Dags, end da Kristian den 4de byggede Rundetaarn, ja ikke en Gang siden man i Babylon arbejdede paa den bekendte Taarnbygning. Jeg ved ikke, hvad der nu skulde gøre Husbygningen farligere, end den var den Gang, og jeg ser ikke, at man nu i dette Fag gaar over Mosen for paa en nem Maade at komme til de Resultater, som man den Gang naaede til ad Røvevejen. Jeg synes derfor ikke, at dette Billede passer der og heller ikke paa saadanne andre Arbejder som Mergelgravning, Brøndgravning o. s. v. Der er jo nævnt en Mængde saadanne Ting i Lovforslaget. Jeg tror ikke, at de Arbejder ere farligere i det 19de Aarhundrede end for mange Aar siden. — Men selv om man nu tager et Erhverv, der efter den almindelige Mening virkelig er blevet farligere; holder dette maatte dog ikke Stil. Da vi netop tale om hurtig at tilbagelegge en Vej, kunne vi jo nævne Jærnbanerne som Eksempel. Hvis det nu virkelig er farligere at drive Jærnbaner end at køre paa Bogne, kan man da sige, at det er Arbejdsgiverne, der

for deres Jordels Skyld have tilvejebragt denne Forandring? Med andre Ord, da det her i Landet jo i Reglet er Staten, som anlægger Jærnbanerne og altsaa er Arbejdsgiver, er det saa, naar Regertingen forelægger et Lovforslag om en ny Bane, den påhæftede Stat, der snedig og lumsk i den Hensigt at tjene flere Penge vil anlægge Jærnbaner, hvor man ellers i Ro og Mag kunde rulle afsted med Diligencen? Det er der dog vist ingen, som vil sige. Nej, det er Befolkningen i vedkommende Egn, der driver Spørgsmaalet om Jærnbanen frem, og det er for dens Skyld, at den hurtige Kørsel gennemføres. Og hvad der sker, hvis Staten anlægger Jærnbaner, vil vist ligeledes være Tilfældet, hvis de anlægges af private. Disse ville ganske vist ligesom Arbejderne søge Fordel af Anlægget; men hvad de tilstræbe, er ikke at faa det saa farligt som muligt, for der ved at faa det saa fordelagtigt som muligt. Og det samme Ratsonnement, som gælder for Jærnbanerne, gælder i Almindelighed for Industridrift. Hvis der drives Fabrikker, hvor der er Maskiner, som kunne være farlige, ligger det ikke i et Ønske fra Arbejdsgiverens Side om at kunne slippe nemmere fra det ved at gøre Driften farlig. Hvad betimod tvivler ham frem, er det System, som er gennemført i sin Tid, og det snarere imod end efter Haandværkernes Ønske, det er det Konkurrencestem, hvis Grundsaetning er: Hver hutter sig selv, og Tanden tager det sidste. Det er det, som ved sit Tryk driver det ene frem til at gøre større Anstrengelser end de andre for at kunne eksistere, men det er ingenlunde Arbejdsgiveren, der nedrigt vil lade Arbejdet udføre paa den farligste Maade for at kunne tjene desto flere Penge derved. Men dertil kommer, at det i Virkeligheden er et stort Spørgsmaal, om de anførte Erhverv med Rette kunne kaldes særlig farlige. Er saaledes Jærnbankørsel virkelig farligere end Kørsel med Bogne? Jeg maa sige, jeg tvivler derom. Sagen er, at naar man vil danne sig en Mening om et saadant Ting, maa man selvfølgelig paa begge Sider sammenlignelige Befordringen af det samme Antal Personer og den samme Mængde Gods. Nu foreligger der ikke, saa vidt jeg ved, de fornødne Tal til at belyse dette Spørgsmaal, men det skulde undre mig meget, hvis en Undersøgelse vilde vise, at der foresaldt flere Ulykkestilfælde gennem Jærnbanedrift i vore Dage ved Befordring af den samme Godsmængde og det samme Antal Personer end i Fjrtidest ved Befordring paa Bogn og Hestetraft. Jeg tror, det foresaldt langt flere Ulykkestilfælde den Gang, og Bogn